

ANTİK ÇAĐDA ANADOLU ANATOLIA AT ANTIQUITY

KONU 4 LYDIALILAR 2

LYDIA ÖLÜ GÖMME GELENEKLERİ

Sardeis'in kuzeyinde ve Gediz'in öteki yakasında Bintepe yer alır. Bintepe Nekropolü'ndeki yüzlerce tümülüsden olağanüstü boyutlarıyla ayrılan üç tanesinin doğudan batıya doğru Mermnad sülalesi krallarından Alyattes , Gyges ve Ardys'e ait oldukları sanılmaktadır.

Lydia bölgesinde Mermnad'lar sülalesi ile birlikte yeni bir ölü gömme geleneği olan yığma toprak mezarlar (tümülüsler) ortaya çıkar. Bintepe tümülüslerinin mezar odalarının ahşap oluşu onları diğer Lidya mezarlarından ayırır. Bu tip mezarların benzerlerine Phrygia'da rastlanmaktadır.

Lidya tümülüs mezarlarında yön birliği yoktur. Bintepeler'deki toplam 13 tümülüstün 10 tanesinin mezar odası güneye (Hermos'a) bakar. Dumantepe'deki mezarlardan biri batıya , biri doğuya ve bir diğeri de güney-batıya açılır. Mezar girişlerinin yönü yığma tepenin coğrafi konumu ile doğrudan ilgilidir. Buna göre, mezar girişleri yığma tepenin yapıldığı arazinin açık ve geniş olan yönüne bakar.

Tümülüslerin içindeki odaların bazıları dromosludur. Kapı geçidi olmayan odalara ceset tavandan sokulmuştur. Mezar odalarının ölçüleri birbirlerinden pek farklı değildir. Sadece mezar odasının üzerine yığılan toprağın niceliği önemlidir. Zira, mezar tepesinin çapı ve yüksekliği gömülen kişinin statüsünün ve kendisine verilen değerlerin göstergesi kabul ediliyordu.

Toprak , kil ve taştan yapılan tümülüslerin altında bir yere gizlenmiş , mermer ya da kireç taşıdan mezar odaları , Lydialı soyluların ölümlerinden sonraki yaşamlarını sürdürdüklerine inanılan öteki dünyadaki evleriydi. Duvar işçiliğinde ulaşılan üstün teknik Lydia'lı soyluların gerçek yaşamlarında sahip oldukları konutlardan daha çok , öldükten sonraki yaşamlarını geçirecekleri yapılara özen gösterdiklerini , Sardeis 'i güzel ve süslü mermer yapı ve sunaklarla donatmaya meraklı olduklarını gösterir.

**AKTEPE TÜMÜLÜSÜ
(KIRKAĐAĐ)**

LYDİA KRALLIĞI'NIN SONU ve ANADOLU'DA AKHAEMENİD (PERS) EGEMENLİĞİ

Lydia'nın son kralı Kroisos'un Pers Kralı Kyros karşısında uğradığı yenilgi Anadolu'daki diğer kentler için de Akhaemenid egemenliğinin başlangıcı anlamına gelmekteydi.

Lydia Krallığı'nın birdenbire çökmesi , Anadolu kıyılarındaki Yunanlıları dehşet içinde bıraktı ve Herodotos'a göre, Aioller ve İonialılar Kyros'a elçiler göndererek kendisine uyruk olmak istediklerini belirttiler. Kyros bu görüşmelerin ardından, Kroisos'u da yanına alarak İç Asya'ya doğru yola çıktı ve Sardeis'i de Tabalos adlı bir valinin yönetimine bıraktı, ona yardımcı olarak da Lydialı Paktyas'ı görevlendirdi. Ancak Paktyas kendisine verilen Lydia ganimetlerini getirme görevi yerine, bunlarla birlikte kaçtı ve asker kiralayarak Sardeis'e saldırdı. Şehri kuşatmakla birlikte, Kyros'un müdahale ederek gönderdiği Medli komutan Mazares komutasındaki kuvvetin geldiğini duyunca önce Kyme (Aliağa)'ye, sonra da Khios'a kaçtı. Ancak adalılar tarafından Mazares'e teslim edildi. Bu olay Lydia tarihinin son olayını oluşturur; bundan sonra çıkan Yunan-Pers savaşlarında Lydia'lılık bir rol oynamadı.

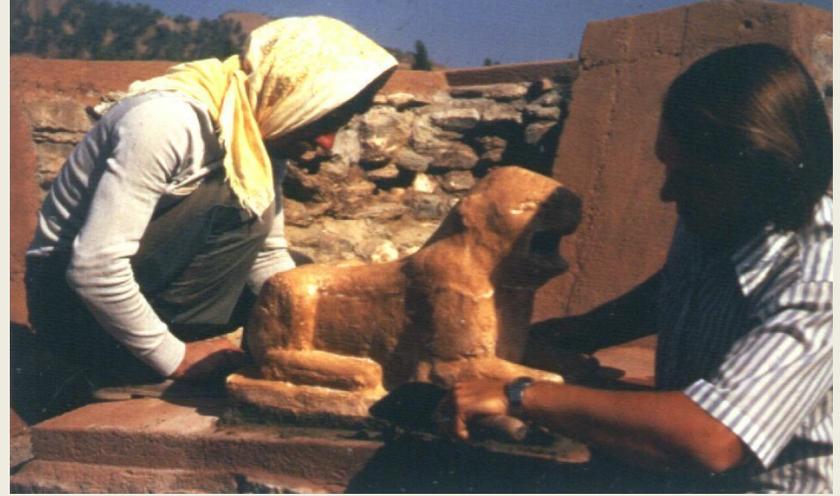
PACTOLUS'DA ELEKTRON'UN BULUNUŐU

Gyges çağının en önemli buluşlarından biri ise, İÖ.7.yy'ın ortalarında, Akdeniz Bölgesi'nde altının hiç olmadığı bir dönemde Pactolus alüvyonlarında altının bulunuşudur. Bu döneme ait Kıta Yunanistan'da üretilmiş değerli vazolar ve Kral Gyges'e ait tümölüsün boyutları, Lydia krallığının güç ve zenginliğini yansıtır.

Pactolus'da elektron şeklinde bulunan altınla ilgili bir mitolojik öykü ise ilgi çekicidir: Mt.Tmolos (Bozdağ) Dionysos kültünün kaynağı olarak gösterilir; ayrıca Kraliçe Omphale'nin kocasına da aynı isim verilmektedir. Dağın Sardeis'i zengin eden elektronun geldiğı Pactolus Çayı'nın kaynağını barındırdığına inanılır. Altın ile gümüşün doğal alaşımı olan elektronun Pactolus'da ele geçmesi ise, Phrygia Kralı Midas'la ilişkilendirilir. Dionysos'un arkadaşlarından olan satyr Silenos, Phrygia ve Lydia ormanlarında gezinirken, bir ağacın altında uyuya kalır ve diğer arkadaşları tarafından burada bırakılır. Onu bulan köylüler saraya getirirler; kral Silenos'u çok iyi bir şekilde on gün on gece ağırlar, ikramlarda bulunur, dinlenmesini sağlar ve sonra da Dionysos'a götürür. Buna çok mutlu olan Dionysos, Midas'tan bir dilekte bulunmasını ve ne isterse yerine getireceğini söyler. Midas her dokunduğunun altın olmasını ister ve dileği gerçekleşir. Ancak bu yeteneğın ne denli yersiz ve tehlikeli olduğunu zaman içinde anlar ve tanrıya giderek yeniden yalvarır; bağışlanmayı ve bu "altın dokunuş"tan kurtulmayı ister. Bunun üzerine tanrı ona Sardeis'e gitmesini ve Paktolos çayının kaynağına dek çıkarak, topraktan fışkıran sularla başını ve ellerini yıkamasını söyler. Kral denileni yapınca ırmak sularında arınır ve Pactolos Çayı altın tozlarını taşımaya başlar.

KROİSOS DÖNEMİ'NDE ALTIN RAFİNERİSİ

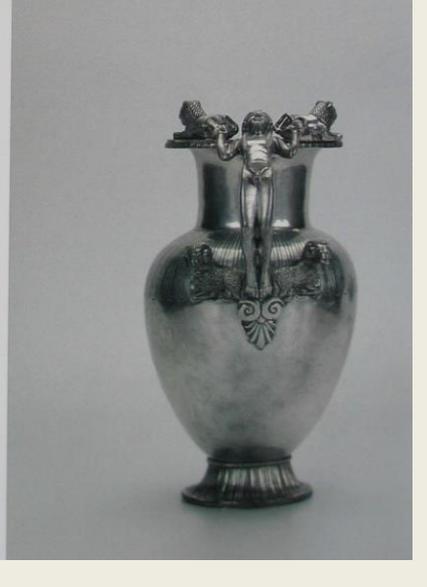
Sardeis'in Kroisos döneminde ulaştığı bu zenginliğin başta gelen nedenlerinden biri, Pactolus Çayı alüvyonlarından elde edilen elektron madeninin “**çanaklama**” ve “**sementasyon**” adı verilen aşamalardan geçirilerek, altın ve gümüş cevherlerine ayrıldığı rafinerinin kurulmasıdır. Altın rafinerisi, Kuzey Paktolos olarak isimlendirilen alanda ortaya çıkarılmıştır.

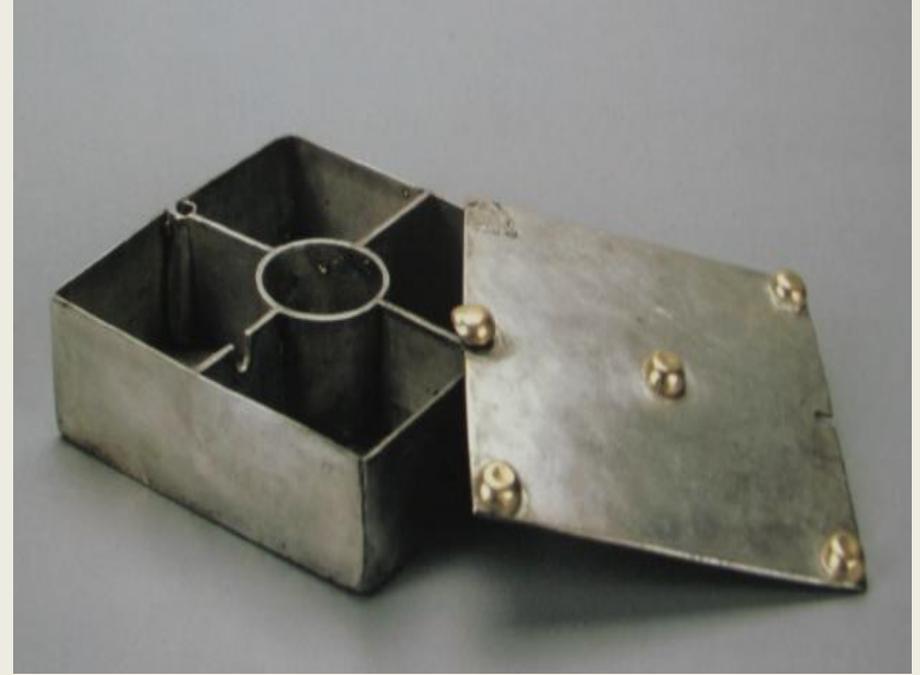

Altın arıtılan alanın kuzeyinde, dikdörtgen biçimli bir taş sunak yer alır. Üç köşesinde gömülerek yerleştirilmiş birer aslan bulunması, sunağın Sardeis'in koruyucu tanrıçası Kybele'ye adanmış olduğunu düşündürür. Bu anıtsal sunağın rafinerinin yakınında yer alması ve arıtma artıklarından anıtın inşası sırasında dolgu malzemesi olarak yararlanılması, tanrıçaya verilen önemi gösterir.

İKİZTEPE TÜMÜLÜSÜ (UŞAK)

İKİZTEPE TÜMÜLÜSÜ (UŞAK)

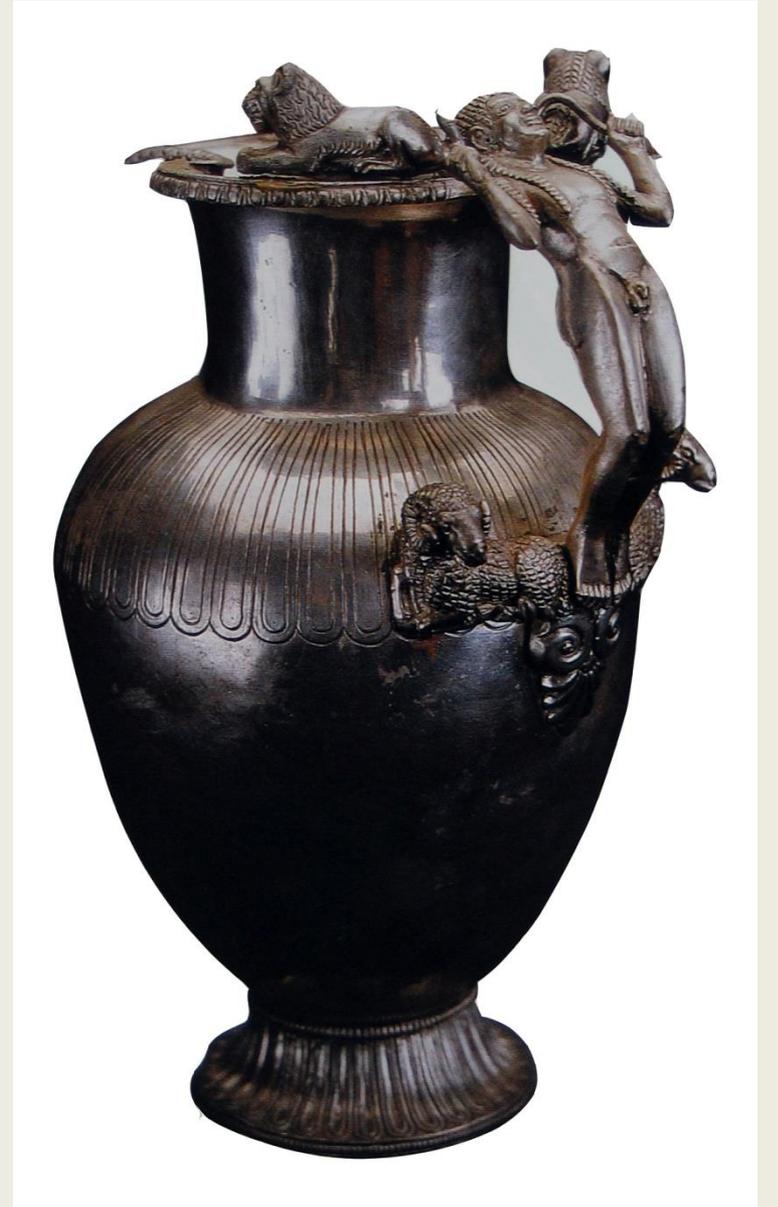
Gümüş Alabastron ve kapak
Basmacı Tümülüsü Yit Mir s105

Gümüş Alabastron Karun
Hazn YitMir s101-2

Karun Oinochoeler Hazn YitMir s101-3

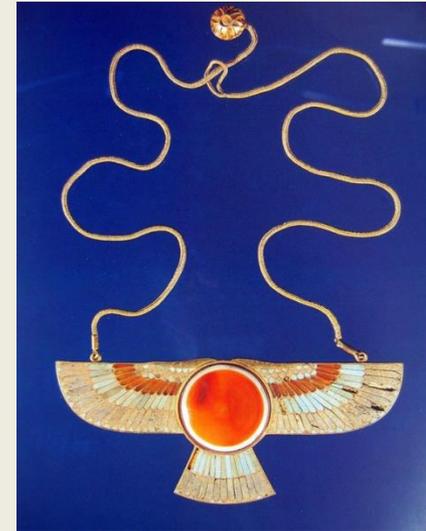
Gümüş Oinochoe Karun Hazn YitMir s95

Aslan Başı Bil Yit Mir s107-2

Aslanlı Cam Bil Karun Hazn YitMir s96

Hippokampos Biçimli Broş Karun Hazn
YitMir s97-4

Kameolar

Karun Hazn YitMir s102-1-4

